

بدون فهم عرفانی از کتاب و سنت نمی‌توان عرفان اهل بی‌تی(ع) داشت

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه ما بدون فهم عرفانی از کتاب و سنت نمی‌توانیم عرفان اهل بی‌تی(ع) را تولید کنیم... را تولید کنیم...

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه ما بدون فهم عرفانی از کتاب و سنت نمی‌توانیم عرفان اهل بی‌تی(ع) را تولید کنیم، گفت: خود این فهم، اقسامی مانند فهم شهودی دارد که در حوزه عرفان نظری و هم سلوکی که در حوزه عرفان عملی است.

علی فضلیه گزارش ای‌کنا، حجت‌الاسلام والمسلمین علی فضل‌ی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، شامگاه دوم دی ماه در پیش‌همایش «عرفان اهل بی‌تی(ع)» که از سوی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی برگزار شد با تأکید بر اینکه ما بدون فهم عرفانی از کتاب و سنت نمی‌توانیم عرفان اهل بی‌تی(ع) تولید کنیم، گفت: خود این فهم، اقسامی مانند فهم شهودی دارد که در حوزه عرفان نظری و هم سلوکی که در حوزه عرفان عملی است.

وی افزود: در سوره طه به بحث فاخلع نعلیک اشاره شده است؛ اگر به ارباب سلوک و معرفت مراجعه کنیم، هر کسی براساس رتبه و مقام خود معنایی را از آن ارائه می‌کند، مثلاً برخی عرفا مقصود از آن را زهد و رهایی از تعلق اخروی و دنیوی و اشتغال به مال و عیال دانسته‌اند؛ برخی آن را به دوری از اغیار تعبیر کرده‌اند و برخی آن را انفصال از کونین دانسته‌اند و به دیگری مراجعه کنیم آن را محبت خالص الهی می‌دانند که همان تجرید است.

فضل‌ی بیان کرد: امام زمان در این باره فرمودند که موسی به خدا عرض کرد من دلم را از محبت غیر تو خالی کرده و دل از ماسوا شستم و اینجا خداوند به او فرمود فاخلع نعلیک، یعنی محبت اهل و عیالت را هم از دلت بیرون ببر؛ یعنی فاخلع نعلیک را به محبت خالص معنا کرده است. یا وقتی به داستان موسی و همراه او مراجعه شود فهم موسی با همراه او در موارد متعدد متفاوت است.

وی با بیان اینکه هر کسی بر پایه دانش خود می‌تواند از متنی معنا و مقصودی را استنباط کند، اضافه کرد: یکی از استادان ما می‌فرمود وقتی ما از کنار کوهی رد شویم از فسیل‌ها استنباطی نداریم ولی یک زمین‌شناس استنباط خواهد داشت. حال سؤال این است که در دانش عرفان و سلوک هم می‌توان این قاعده را داشته باشیم؟ محقق در بحث عرفان هم باید فرایند استنباط و اجتهاد را طی کند و برای اینکه این استنباط رخ دهد نیازمند فهم از عقل و متن هستیم.

فضل‌ی اظهار کرد: برای رسیدن به فهم هم نیازمند استنتاج و طرح سؤال سلوکی از کتاب و سنت هستیم و برای آن باید معرفت تصویری و تصدیقی و ظهور ادراکی داشته باشیم و سپس ظهور استعمالی و احراز مراد جدی و واقعی یک متن دینی باید انجام شود. عرفا می‌گویند بدون تناسب قوای ادراکی و مراتب هستی تناسب شهودی رخ نمی‌دهد یعنی عقل عارف باید قدرت شهود عالم دیگر را داشته باشد. عرفا قائل هستند که باید بین درون عارف و منازل سلوکی تناسب باشد. فهم‌های مختلف از یک آیه

وی افزود: به همین دلیل در مورد آیه فاخلع نعلک برخی معنای زهد از آن فهمیده و برخی صدق و برخی محبت و تجرید؛ هر کدام براساس افق عرفان خود متوجه معنایی شدند. ما حدود چند قرن نیازمند کار در عرصه استنباط عرفان هستیم و باید کنکاش‌های علمی و تضارب آراء و نقد و بررسی فهم‌ها انجام و آثاری تولید شود تا همانطور که فقه پویا شده است در فقه سلوکی و عرفانی هم بتوانیم به اجتهاد برسیم و به فقه سلوک و قلوب برسیم.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی اظهار کرد: علامه طباطبایی بدون اینکه نامی از صدرالدین قونوی بیاورد یک صفحه از مطالب عرفانی وی را آورده است تا آیه را بر مبنای فهم عرفانی منطبق کند.

وی در جمع بندی بحث خود افزود: در تولید علم عرفان اهل بی‌تی(ع) نیازمند فهم عرفانی و سلوکی از کتاب و سنت هستیم و بدون آن به چنین علمی دست نخواهیم یافت، همچنین فهم سلوکی اقسامی دارد که شهودی و سلوکی از انواع آن است. فهم سلوکی نقش مهمی در استنباط از آیات و روایات دارد.

فضل‌ی تصریح کرد: عرفان عملی میراثی گرانسنگی است که در طول تاریخ به دست ما رسیده است و امروز هم می‌تواند کمک

زیادی برای ما باشد.

وی اضافه کرد: اگر بخواهیم به علم سلوکی دینی برسیم و مقاصد خدا را از آیات و روایات دریابیم باید تتبع و تجمیع و استنباط داشته باشیم و در استنباط، هم فرایند ناظر به فهم عقلی و قلبی را مدنظر قرار دهیم. بحث استنطاق و ظهورگیری و فرایند آن هم باید طی شود و در اینجا پای عرفان و عرفا به میان می آید.